Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

TURVAPAIKKA-, MAAHANMUUTTO- JA KOTOUTTAMISRAHASTO
Euroopan unionin tuella

Waraysiga-Dublin ee Hoggaanka socdaalka ee lala yeelanaayo ilmaha qoyskiisa la codsanaaya

Waxaa adiga laguu yeeray waraysiga lagugu dhegeysanaayo ee Hoggaanka Socdaalka. Tilmaanbixintaan waxaa ay kuu sheegeysaa xuquuqdaada iyo waajibaadkaaga la xiriira waraysiga lagula yeelanaayo. Adiga iyo waalidkaaga wada akhriya. Haddii wax uun ka mid ah arrinkaan aad fahmi weyso, waxaad faahfaahin dheeraad ah weydiisataa wakiilka ama shaqaalaha Hoggaanka socdaalka, bilowga hore ee waraysiga.

Waa maxay ujeeddada dhegeysiga?

- Qoyskaaga waxaa ay Finland ka codsadeen magangalyo. Waxaa dhegeysiga lagu caddayn doonaa arrimaha saamaynta ku yeelan kara, in codsigaaga lagu falanqayn doono Finland, ama aan la baari doonin iyo inkale. Dhegeysiga laguma falanqaynaayo waxyaabihii sababta u ahaa codsiga magangalyoddoonka.
- Dalka codsigaaga lagu falanqayn doono ayaa la go'aamin doonaa, iyadoo lagu salaynayo nidaamka waafaqsan waxa loogu yeero xeerka Dublin, kaasoo qeyb ka ah sharciga Midowga Yurub.
- Iyadoo lagu salaynaayo nidaamka dhegeysiga-Dublin, ayaa Hoggaanka socdaalku wuxuu caddaynayaa, dalka ka mas'uulka ah codsigaaga, iyo in codsigaaga lagu falanqayn karo Finland iyo inkale.
- Waddamada Dublin waa dhammaan kuwa ku jira ururka midowga yurub iyo dalalka kala ah Norwey, Swizerland, Iceland iyo Liechtenstein.
- Waa la iska dhaafi karaa baaritaanka codsigaaga, haddii aad sharciga badbaadada caalamiga ah ka heshay dal kale oo tirsan waddamada Midowga yurub. Markaas

arrinku waxaa weeye nidaamka Dublin. Xaaladdaan sidaan ah waxaa dhegeysiga lagu caddaynayaa arrinka ah, waa maxay sababta ay tahay in codsigaagaa lagu baaro Finland, iyadoo aan arrinkaas loo eegeyn.

- Haddii aad dooneyso in aad sharciga degganaanshaha ama ciqaamadda ku codsato sababo kale, waa in aad samaysaa codsi gaar ah oo lacag la bixinaayo. Waxaana tusaale ahaan sababahaas ka mid noqon kara shaqo ama xiriir qoyseed.

Waa maxay xuquuqaha aad leedahay inta uu socdo dhegeysigaan?

- Waalidkaa ayaa kula jooga marka waraysiga lagula yeelanaayo. Waxaa jira waxoogaa muddo ah oo lagu waraysan doono, iyadoo aanay waalidku kula joogin.
- Waxaad xaq u leedahay waraysigaan inta uu socdo, inaad qabsato qareen kaa caawiya arrimaha sharciyada. Caawiyuhu wuxuu kaga soo qaybgali karaa dhegeysigaan, hadba go'aankiisa isaga u gaarka ah.
- Waalidkaa ayaa xil iska saaraaya haddii aad u baahato in aad hesho qof caawiye ah oo kula jooga waraysiga. Haddii uusan waalidkaa raadin caawiye kula jooga dhegeysiga, si kastaba waan samayn karnaa dhegeysiga iyadoo uusan caawiyuhu joogin.
- Waxaa waraysiga kula jooga turjubaan. Turjubaanku wuxuu si dhexdhexaad ah isagoo aan cidna la jirin, uu u turjumayaa dhammaan wixii waraysiga dhexdiisa lagu sheego. Turjubaanku wuxuu noqon karaa mid goobta waraysigu ka dhacaayo jooga, ama khadka telefoonka ku turjumaaya, ama fiidiyoow ahaan u turjumaaya.
- Qofka dhegeysiga qaadaaya, turjubaanka, wakiilka iyo qareenkuba waxaa saaran waajibka ah in ay sirta qariyaan, taasoo loola jeedo in aanay cid kale oo ar-rinkaan ka baxsan u sheegi karin wixii ay ka maqleen dhegeysiga dhexdiisa. Sidoo kale dukumintiyada adiga ku khuseeya waa sir la qarinaayo. Waan ka qarin karnaa arrimaha aad sheegtay xubnaha qoyskaaga, haddii sheegista arrimahaas ay adiga ama ehelkaaga ku keenayaan khatar ama dhibaato. Waxaad ku sheegi kartaa dhegeysigaan dhexdiisa wixii adiga fekerkaaga ah.

Waa maxay waajibaadka ku saaran adiga dhegeysigaan dhexdiisa?

- Waa arrin ay dantaadu ku jirto, in aad si xaqiiqda ku salaysan oo run ah u sheegto dhammaanba arrimaha saamaynta ku yeelanaaya dhegeysiga.
- Waa arrin ay dantaadu ku jirto in aad sheegto arrimaha adag ama dhibka badan.
- Runta sheeg. Haddii aadan xusuusan ama aadan garanayn waxa lagu weydiiyay, ha isku dayin inaad jawaabta wax uun iska allifto ama iska hindisto. Waxaad tiraahdaa, ma aqaan ama ma xusuusto. Haddii aad runta sheegi weydo, waxaa arrinkaas uu hoos u dhigayaa rumaysashada la rumaysan lahaa wixii aad sheegtay.
- Marka lagu waraysanaayo waxaad sheegtaa magacaaga iyo taariikhda dhalashadaada ee saxda ah. Haddii aad ka gadaal doonayso inaad beddesho

aqoonsigaaga shakhsiyadeed, waxaad arrinkaas dartiis u baahan tahay baasaboor ama wax kale oo ah aqoonsi shakhsiyadeed oo rasmi ah.

- Hoggaanka socdaalka waxaa uu ku keydinayaa aqoonsigaaga shakhsiyadeed iyo hawalaha la xiriira codsigaaga, nidaamka falanqaynta arrimaha ajaanibta, kaasoo ah nidaam dawladeed. Macluumaad khalad ah oo loo dhiibo diiwaanka dawladda, waa dambi lagu mutaysanaayo ciqaab. Dalkaan Finland gudahiisa waxaa mas'uuliyadda dambigu ay khusaysaa qofka buuxiyay da'da 15-ka sano.
- Bixinta macluumaad shakhsiyayeed khalad ah oo la siiyo hawlwadeennada dowladda, waa dambi sida uu sharcigu dhigaayo, kaasoo lagu mutaysanaayo ciqaab. Dalkaan Finland gudahiisa waxaa mas'uuliyadda dambigu ay khusaysaa qofka buuxiyay da'da 15-ka sano.
- Waxaad ogaataa in siinta macluumaad shakhsiyadeed aan sax ahayn ama qarinta macluumaadkii saxda ahaa, ay kugu keeni karto in lagaala noqdo sharcigii oggolaanshaha ee lagu siiyay, islamarkaana waxaa ay dhibaato ku noqonaysaa oo adkaynaysaa falanqaynta arrimaha kale ee adiga ku khuseeya.

Sidee ayaa dhegeysiga loogu soo diyaargaroobayaa?

- Waraysiga ka hor isla soo akhriya adiga iyo waalidkaaga, oo u kuurgala dhammaan tilmaanbixinta iyo qoraallada ay ku siiyeen hawlawdeennada dowladda. Waa muhiim sidoo kale inaad soo fiirfiiriso qoraallada ku saabsan nidaamka Dublin. Haddii aadan qoraalladaas haysanin, waxaad ka heleysaa bogga Hoggaanka socdaalka ee cinwaankiisu yahay: migri.fi/esitteet. Warbixinnadu waxaa ay ku hoos jiraan cinwaanka ah "Turvapaikka ja Dublin-menettely" oo loola jeedo "Magangalyada iyo nidaamka Dublin".
- Haddii aad haysato sabab sax ah oo aad ku doonayso, in turjubaanku uu noqdo qof dumar ah ama nin, waxaad arrinkaas u sheegtaa wakiilkaaga waqti ka horreeya xilliga wareysiga. Isaga ayaa codsigaaga u soo gudbin doonaa Hoggaanka socdaalka. Hoggaanka socdaalka ayaa qiimayn ku samaynaysa, in sababtaasi ay tahay mid wax sax ah ku salaysan iyo inkale.
- Haddii xaaladdaada caafimaad ee jir ahaaneed ama nafsad ahaaneed ay tahay mid saamayn ku yeelan karta waraysiga, waxaad arrinkaas hore ugu sheegtaa waalidkaaga ama shaqaalaha xerada qaxootiga. Xerada qaxootiga waxaa iyadoo haysata oggolaanshahaaga ama kan waalidkaaga, ay waraysiga ka hor waxay kala xiriiri kartaa arrinkaan Hoggaanka socdaalka.

Sidaan soo socota samee maalinka waraysiga ee aad joogto Hoggaanka socdaalka

- Dhegeysiga dib uma dhigi kartid, wax sabab la aqbali karo la'aanteed ah. Haddii aad xanuunsato maalinka dhegeysiga, sida ugu dhakhsaha badan ugu sheeg xeradaada qaxootiga. Waa waalaidkaa ama caawiyaahgu ay u soo gudbiyaan Hoggaanka socdaalka, warqadda dhakhtarka ama kalkaalisada ee ku saabsan xanuunkaaga, ugu dambayn 1 toddobaad gudihiis, laga soo bilaabo maalinkii dhegeysiga Haddii aad ka

joogtay dhegeysiga magangalyoddoonista, adigoo aan haysan wax sabab la aqbali karo ah, codsiga waxaa go'aan laga gaari karaa iyadoo aan wax waraysi ah lagaa qaadin.

- Marka aad timaaddo goobaha Hoggaanka socdaalka, waxaa dhici karta in lagugu sameeyo baaritaanka dhanka ammaanka ah.
- Haddii aad haysato kaarka macmiilka ee xerada qaxootiga, waxaad tustaa waardiyaha Hoggaanka socdaalka.
- Goobta ku sugitaanka waxaa imaan kara oo keliya dadka loogu yeeray dhegeysiga, iyo shakhsiyaadka kale ee hore loogala heshiiyay Hoggaanka socdaalka.
- Haddaad u baahan tahay qof caawiye ah, waa in ay walidkaa ama qofka caawiyaha ah arrinkaas hore qoraal ahaan ugu soo weydiiyaan Hoggaanka socdaalka. Xaaladaha kale, waraystaha ayaa go'aan ka gaaraya bilowga waraysiga, in qofka caawiyaha ah uu waraysiga joogi kar iyo inkale. Qofka caawiyaha ah ma ahan caawiye dhanka sharciyada ah, mana ka qayb qaadan karo caddaynta arrimaha waraysiga.
- Waraystuhu waa qof shaqaale ah oo ka tirsan Hoggaanka socdaalka. Isagu waa qof jooga goobta dhegeysiga uu ka dhacaayo, ama wuxuu uga qaybqaadanayaa dhanka fiidiyowga.
- Dhegeysiga waa la duubayaa. Waxaa intaas dheer oo qolka ku jira kaameradda ilaalinta oo wax duubaysa.
- Haddii loo baahdo waxaan inta waraysigu uu socdo qaadan karnaa xilliyo nasasho ah. Sheeg, haddii aad u baahato in la galo nasasho ama biririf.

Maxaa dhacaya dhegeysiga dhexdiisa?

- Marka ugu horraysa qofka waraysiga qaadaaya wuxuu kuu sheegayaa, waxyaabaha la samaynaayo waraysiga dhexdiisa, wuxuuna hubinayaa in aad fahamtay xuquuqdaada iyo waajibaadka lagugu leeyahay iyo inkale. Haddii aadan waxyaabaha qaarkood fahmin weydii qofka waraysiga qaadaaya. U sheeg waraystaha haddii aadan fahmin hadalka turjubaanka.
- Waraysi qaaduhu wuxuu ku weydiin doonaa arrimaha soo socda:
  - aqoonsigaaga shakhsiyaydeed
  - macluumaadka ku saabsan xubnaha qoyskaaga iyo qaraabadaada
  - macluumaadka ku saabsan ciqaamaddaha, fiisooyinka iyo codsiyada magangalyoddoonka ah ee waddamada kale
  - macluumaadka ku saabsan joogitaankaagii yurub gudaheeda ka hor intaadan imaan Finland
  - waddooyinkii ama marinnadii safarkaada ee aad u soo martay dalkaan Finland
  - sababaha aan iyaga awgood laguugu celin karin dal kale
  - sababaha ay tahay in codsigaaga lagu falanqeeyo Finland gudaheeda, Haddii aad sharciga badbaadada caalamiga ah ka heshay dal kale
  - sidee ayaad u aragtaa dal ka saarista iyo diidmada dal soo gelitaanka

- Hoggaanka socdaalka waxaa uu waraysiga kaaga dhegeysan karaa, caddaymaha saamaynta ku yeelan kara go'aanka arrinkaaga. Tusaale ahaan, Haddii adiga lagu tuhunsan yahay dambi aad ka samaysay Finland gudaheeda, amaba lagugu xukumay dambi aad ka gaysatay Finland gudaheeda, waxaa arrinkaas uu saamayn ku yeelan karaa falanqaynta codsigaaga ee Hoggaanka socdaalka. Hoggaanka socdaalka waxaa haddii loo baahdo inta dhegeysigu uu socdo, uu adiga ku siinayaa fursad aad ku sheegi karto fikirkaaga la xiriira arrinka.
- Waraysi qaadaha ayaa kombiyuutarka ku qoraaya, waxa lagu sheego waraysiga dhexdiisa. Waxyaabahaas qoraalka laga sameeyay waxaa loogu yeeraa Dukuminti. Dhammaadka waraysiga waxaa la hubinayaa, in waraysi qaaduhu uu si sax ah wax u qoray iyo inkale. Turjubaanka ayaa kuu akhrinaaya dukumintiga. Sheeg, haddii aad dareento in wax khalad ah la qoray. Markii la sameeyo wixii suuraggal ee sixitaan ah kaddib, qoraalka waa la soo daabacayaa, dhammaan dadkii waraysiga ka qaybqaataynna waa ay saxiixayaan. Koobiga dukumintiga waxaa la siinayaa waalidkaaga.

Qaabkee ayaa Hoggaanka socdaalku uu ku gaaraa go'aanka?

- Nidaamka-Dublin waxaa lagu qeexaa sababo kala duwan, kuwaasoo iyadoo lagu salaynaayo uu waddan ka mid ah wadamadaas mas'uul ka yahay falanqaynta codsigaaga. Sababahaasi waxaa ay kala yihiin: 1) codsi magangalyoddoonis ee hore 2) xubnaha qoyska ee jooga waddamada Dublin, 3) ciqaamadda ama fiisaha waddamada Dublin, 4) joogitaan ama soo dhexmarid waddamada Dublin Waaxda socdaalku waxaa ay hubinaysaa dhammaanba sababahaas sida ay u kala muhiimsan yihiin, iyadoo raacaysa nidaamka-Dublin ee laga dejiyay.
- Hoggaanka socdaalka waxaa uu ku gaarayaa go'aanka arrinkaaga ku saabsan isagoo ku salaynaaya macluumaadkii uu waalidkaa bixiyay iyo wixii kale ee caddayn ah ee la soo bandhigay. Sidoo kale wixii aad sheegtay waa la tixgalinayaa marka arrinka go'aanka laga gaaraayo.
- Haddii codsigaaga la diido, qoyskiinna dib ayaa loo celin karaa, waxaana la amri karaa diidmada dal soo gelitaanka ee ku saabsan Finland.